

Zorgzaam dorp Austerlitz

Thuis in de Wijk ✦ Den Bosch ✦ 22-3-2023

Jan Smelik
62 jaar
Gehuwd, 4 kinderen
jan.smelik@nlzve.nl

Adviseur, partner (*DGA*)

Initiatiefnemer, ex-voorzitter (*vrijwilliger*)

Voorzitter (*vrijwilliger*)

Initiatiefnemer, algemeen coördinator
(*subsidie Ministerie van VWS*)

Lid Kwaliteitsraad (*bezoldigde aanstelling*)

Erasmus-
Universiteit

Pyramide van Austerlitz, oktober 1804

Austerlitz, december 2012

donderdag 20 december 2012

UTRECHT-OOST

Dorp regelt zelf de zorg

Inwoners Austerlitz richten een coöperatie op

AUSTERLITZ • Het dorp Austerlitz heeft een eigen zorgcoöperatie: Austerlitz Zorgt. De coöperatie moet zorgen dat de inwoners langer in hun dorp kunnen blijven wonen door zorg en welzijnsvoorzieningen in het dorp te organiseren. Het is de eerste kleinschalige zorgcoöperatie in Midden-Nederland.

TON MELGERS

De coöperatie wil klein beginnen en gaat eerst aan de slag met de grootste behoeften van de Austerlitzers: vervoer voor mensen die dat niet op eigen kracht kunnen, een zorgcoördinator, dagbesteding voor ouderen en dorpsondersteuner. De eerste twee zijn geregeld en aan de komst van de andere twee wordt gewerkt.

Deze behoeften komen uit een enquête die afgelopen maand in Austerlitz huis aan huis werd verspreid

en een respons van 42 procent opleverde. De resultaten sterken het bestuur in zijn ideeën: er is veel behoefte aan zorg- en welzijnsvoorzieningen in het dorp.

Ook de gemeente Zeist, waartoe Austerlitz behoort, staat achter de plannen. Wethouder Bodes de Vries is erg enthousiast over het initiatief. „Het past uitstekend binnen de Brede Sociale visie die de gemeenteraad deze zomer heeft vastgesteld.

Het gaat om mastwerk, het gaat om het mobiliseren van eigen kracht en legt de regie bij de bevolking zelf,” zei hij vrijdag in het Dorpshuis tijdens de informatiebijeenkomst.

„Het vangnet dat de gemeente op sociaal gebied heeft, komt pas in beeld als Austerlitz het zelf niet kan oplossen. Als het aan De Vries ligt, krijgt Austerlitz Zorgt komend jaar een subsidie van zo'n 30.000 euro. „Het College van b en w neemt daarover in januari een besluit. Eind 2013 vindt een evaluatie plaats.”

LOVEND

De Vries was lovend over het bestuur waarin veel kennis vertegenwoordigd is. Zo zijn er deskundigen op het gebied van geneeskunde, marketing, vormgeving, organisatie-

en bedrijfskunde aanwezig en is er financiële en politieke kennis.

Voorzitter van het nieuwe bestuur van de kersverse coöperatie Jan Sniijders: „We hebben gekozen voor een coöperatie omdat we het solidariteitsbeginsel heel belangrijk vinden. Daardoor is er een grote betrokkenheid van de leden. En we wilden ons onderscheiden. Er zijn al zo veel verenigingen in ons dorp. Dit is de eerste coöperatie in het dorp.”

Ieder volwassen lid betaalt 24 euro voor 2013. Begin volgend jaar gaat de coöperatie een uitgebreide ledenwerfactie in het dorp houden. Na de oprichtingsvergadering stond de teller al op 62 leden. Het coöperatiebestuur wil na een half jaar minimaal 150 leden hebben. Austerlitz telt ruim 1500 inwoners.

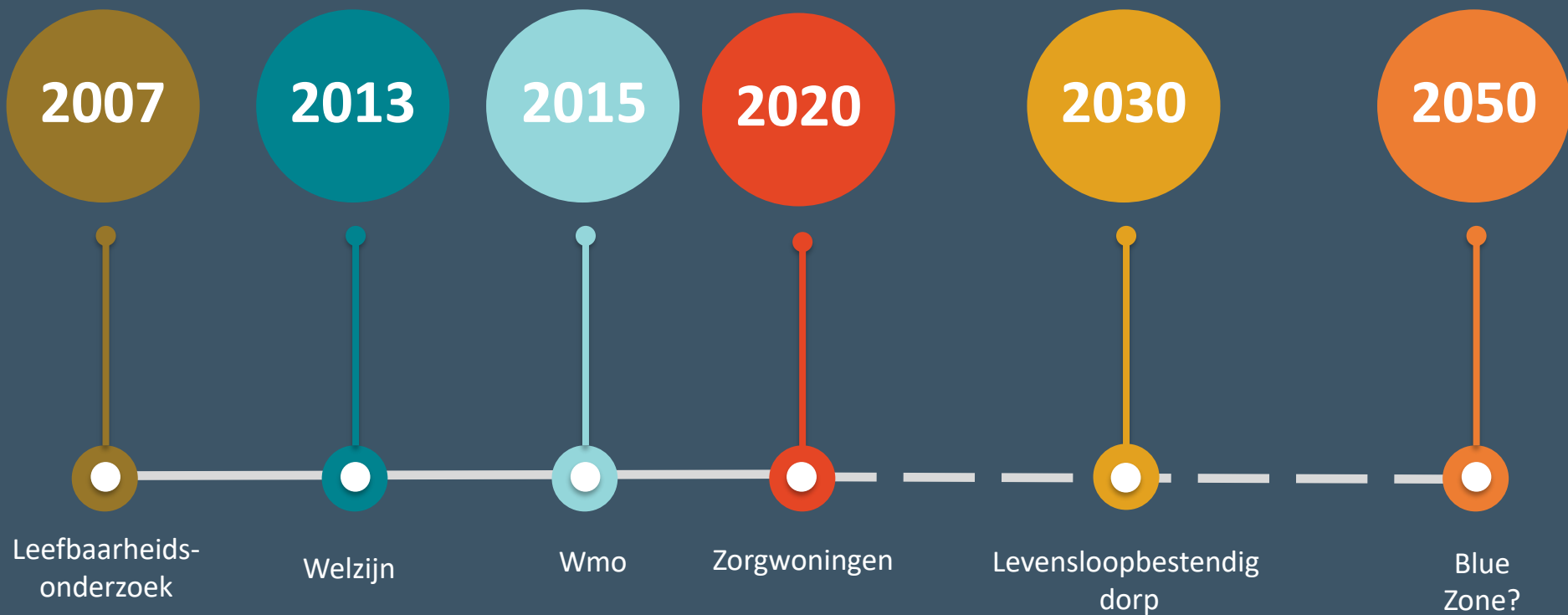
Alle inwoners kunnen
in het dorp terecht
voor zorg- en
welzijnsvoorzieningen.

Dankzij de voorzieningen
weet iedereen zich heel
lang te redden. En kan
heel lang in het dorp
blijven wonen.

Onze droom ...

Die voorzieningen
worden georganiseerd
door en in het dorp.

Bewoners aan zet

fase

1

Breed draagvlak

- **1.700** inwoners
 - Gemiddeld inkomen 30.000 euro, geen villawijk!
- **1.150** volwassenen
- 45% hiervan is lid van Austerlitz Zorgt (circa 530)
 - Contributie 25 euro per jaar
- **300** 65-plussers
- **110** vrijwilligers

Austerlitz

ZONE

30

zorgzaam dorp

AUSTERLITZ
ZORGT

Welzijn en ondersteuning

fase

1

Onze diensten

Dorpsondersteuner als verbindende schakel:

fase

1

- lost vragen samen met de bewoner op
- verzorgt indicatiestellingen Wmo
- koppelt vragen aan oplossingen
- bezoekt alle 70+-leden en niet-leden
- zet vrijwilligers in
- regelt huishoudelijke hulp en thuiszorg via zorgcoördinator / wijkverpleegkundige

fase

1

Activiteiten

- Austerlitz Belt
- Austerlitz Beweegt
- Austerlitz Bezorgt
- Austerlitz Eet
- Austerlitz Klust
- Austerlitz Online
- Austerlitz Op Stap
- Austerlitz Past Op
- Austerlitz Rijdt
- Austerlitz Tuiniert
- Austerlitz Verbindt
- Ommetje Austerlitz
- Reanimatiecursus
- Dementievriendelijk dorp
- Reanimatiecursussen
- Austerlitz Verbindt

Wmo

Gemeente **Zeist**

 Zoeken

Voor inwoners van Austerlitz

Als u in Austerlitz woont, kunt u met vragen over ondersteuning (Wmo) terecht bij het [telefonisch spreekuur van Austerlitz Zorgt](#) .

fase

1

Publieke taken, uitgevoerd door bewoners

- Sinds 2015 zelfstandig Wmo dorpssteam voor Austerlitz, **uitvoering door AZ**
 - Dorpsondersteuner AZ is het Wmo-loket
 - Zorgcoördinator AZ is de wijkverpleegkundige
- AZ stuurt aan en is ook verantwoordelijk
- Beperkte overhead en administratie
- Terugvallen op tweedelijnsvoorzieningen in Zeist
- AZ legt verantwoording af aan gemeentebestuur
- Afrekenen op resultaat
 - Uitstekende beoordeling door leden
 - 4-jaars subsidie

Zorgwoningen

fase

2

fase

2

Hart van Austerlitz

- 25 zorgwoningen + 15 starterswoningen
- Geïntegreerd ontwerp: nieuwe school/peuterspeelzaal, dorpshuis en zorgwoningen
- ‘Mehrgenerationenhaus’
- Multifunctionele ontmoetingsruimte
- Toewijzing: voorrang voor mensen met zorgbehoefte en inwoners van Austerlitz
- Austerlitz Zorgt levert de zorg, in samenwerking met zorginstelling (Warande)
- Opgeleverd september 2020

fase

3

Levensloopbestendig dorp

Slechts 10% van onze 70+-ers woont in een levensloopbestendige woning

Doelen

- Bewoners laten nadenken over hun toekomst
- Advies geven over woningaanpassingen
- Keuze van de oudere inwoner (verbouwen of verhuizen) makkelijker maken, opties bieden
- In de gemeentelijke Woonvisie hebben we al blijverslening als idee laten opnemen

Austerlitz, voorjaar 2018

▲ Een grote groep buurtbewoners is tegen de komst van een hondenschool in hun wijk © Jeroen Jumelet

Austerlitz is blij: blaffende honden en schreeuwende baasjes komen niet

De verhuizing van een hondenvereniging naar sportpark Oude Postweg in Austerlitz is afgeblazen. Wethouder Sander Jansen stelde de raad daarvan in een brief op de hoogte.

Zorgzame gemeenschappen....

Leuke dingen voor de mensen
of maatschappelijke noodzaak?

Zorgzame gemeenschappen

- Collectieven van bewoners
- Gericht op eigen leefomgeving
- Streven naar vitale wijk/dorp
- Streven naar inclusieve samenleving
 - gericht op mensen die ondersteuning nodig hebben, maar ook op mantelzorgers, actieve en solidaire bewoners
- Sociale samenhang, ontschotting, zelforganisatie, eigen regie
- Uitingsvormen zeer divers

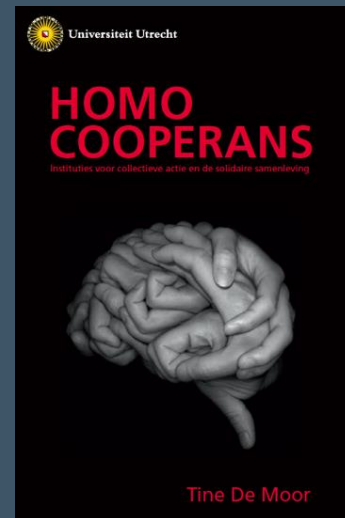
*De essentie van **modern nabuurschap**, gebaseerd op **gemeenschapskracht***

Collectieve actie is van alle tijden

- **Middeleeuwen:**
- Gilden, gemeenschappelijk landgebruik (meenten)

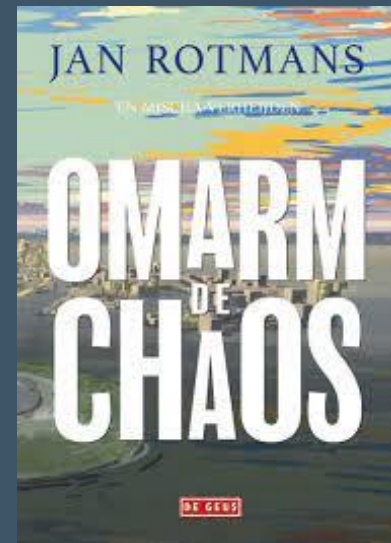
- **Eind 19de eeuw:**
 - Boerencoöperaties (FrieslandCampina)
 - Onderlinge verzekeringen (Achmea)
 - Banken (Rabobank)

- **Begin 21ste eeuw:** bewonersinitiatieven
 - Energiecollectieven
 - Broodfondsen
 - Zorgcoöperaties
 - Stadslandbouw

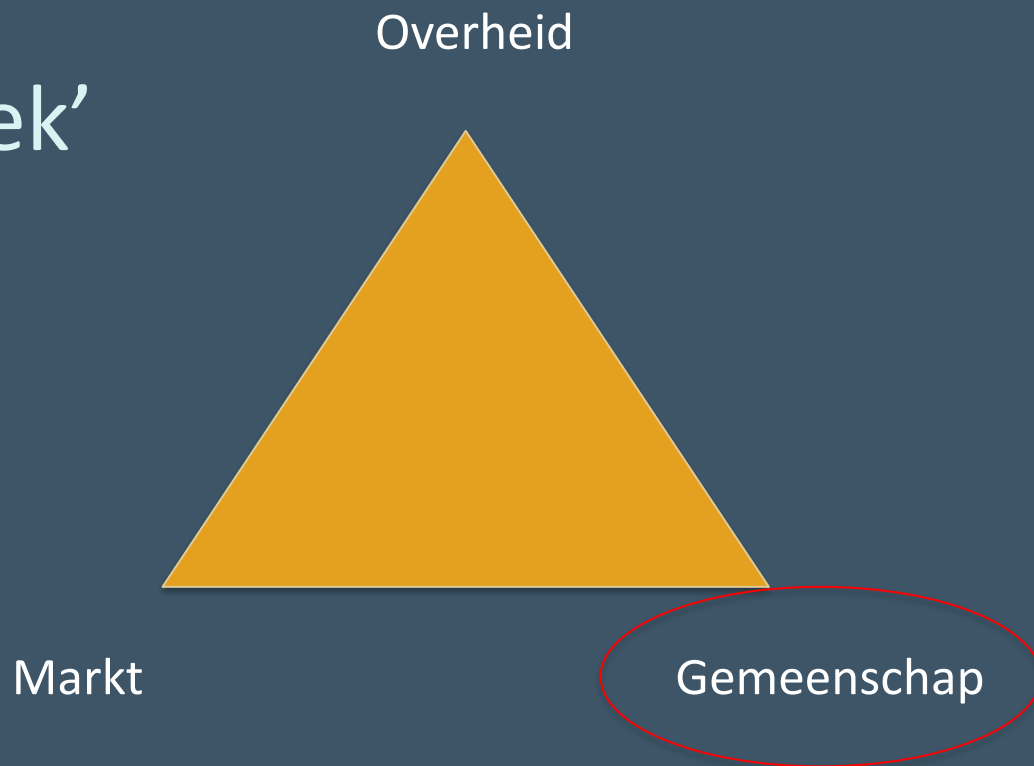

Omarm de chaos

- Geen tijdperk van verandering, maar een verandering van tijdperk
 - Cruciaal kantelmoment in de geschiedenis van de mensheid
- Oude systemen werken niet meer
 - Systeem heeft lang goed gewerkt, maar komt piepend en krakend tot stilstand
 - Systemen zijn belangrijker geworden dan mensen
- Nieuw waardenstelsel
 - Op basis van vertrouwen
 - Samenwerking
 - De mens centraal
- Persoonlijke transitie nodig
 - Niet het systeem de schuld geven: wij zijn het systeem

Herstel van 'de gouden driehoek'

Herstel van 'de waardendriehoek'

Legitimiteit

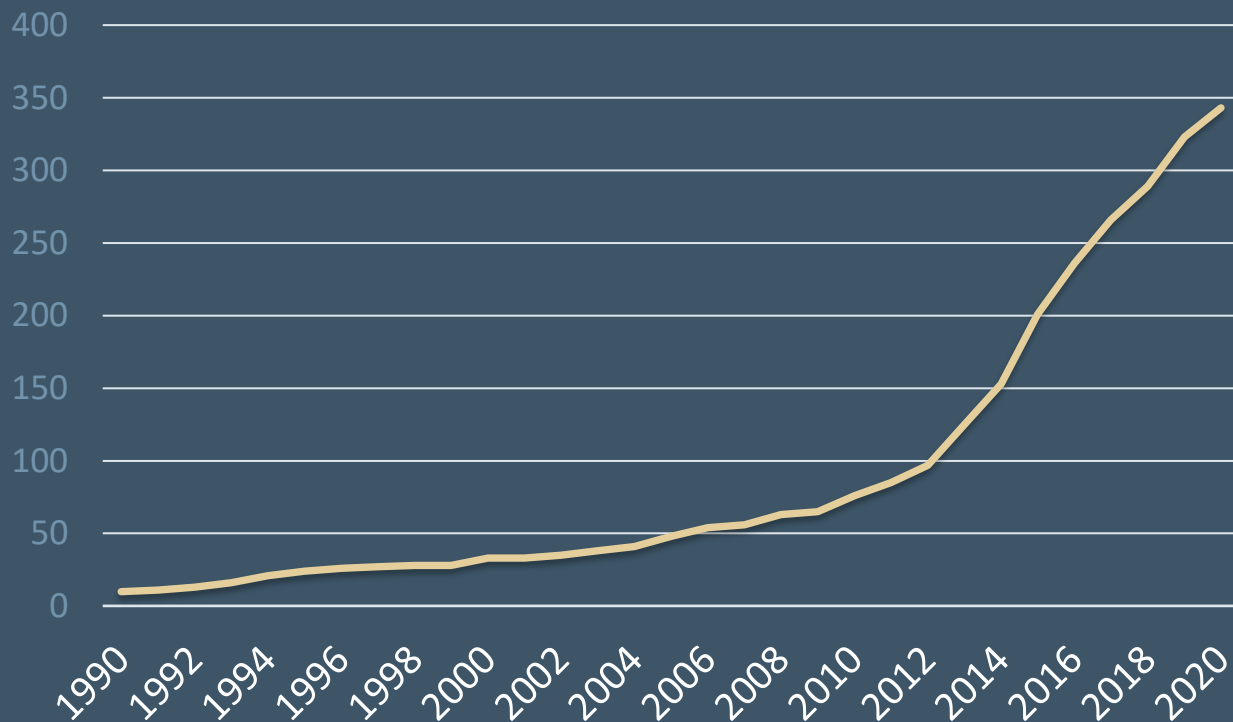
Rendement

Betrokkenheid

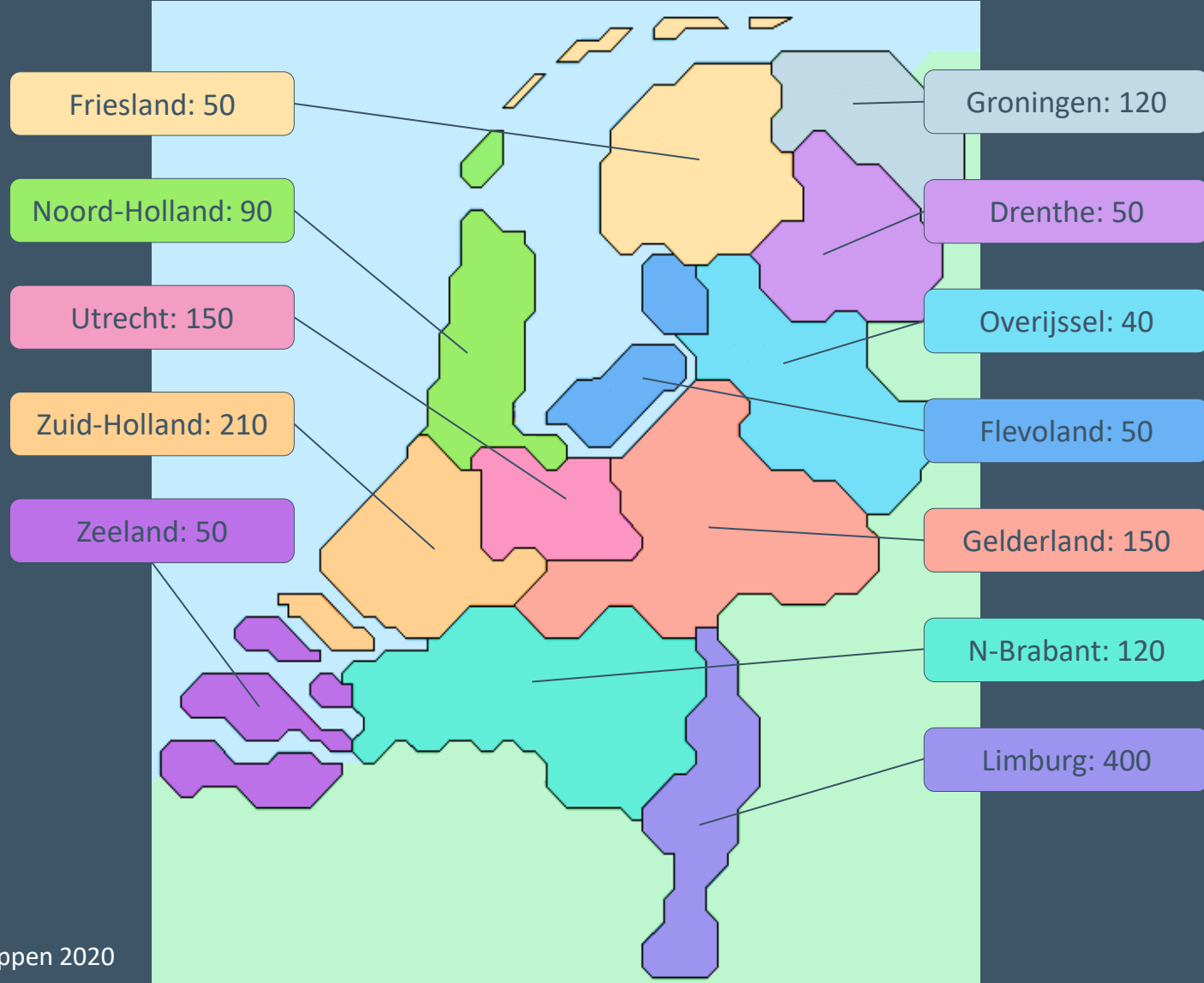

De *bv Nederland* betekent uiteindelijk het faillissement van de democratische rechtsorde.

Oprichtingsjaar

2022: meer dan 2.000 initiatieven

Ouderenzorg

- 2040: verdubbeling alleenwonende 80+-ers
- Half miljoen structureel overbelaste mantelzorgers
- Structureel personeelstekort (1:7 → 1:4)
- Financiële grenzen van ons zorgstelsel in zicht

Het gevreesde 'zorginfarct' is er al. Wie ermee te maken krijgt? Dat is een kwestie van toeval

Essay | Zorg wordt schaars De gezondheidszorg kan het werk niet meer aan. Een rigoureuze omwenteling is nodig. „We zullen tegen mensen moeten zeggen: wat je zelf kunt, zul je zelf moeten doen.”

 Liza van Lonkhuyzen & Frederiek Weeda 25 november 2022

 Leestijd 7 minuten

De gezondheidszorg is 'op', er zit geen rek meer in. 120.000 Nederlanders wachten volgens toezichthouder NZa langer dan normaal op een operatie. Er zijn 80.000 zorgmedewerkers te weinig. Afdelingen spoedeisende hulp sluiten soms een paar keer per dag hun deuren omdat ze vol liggen.

▲ Beeld ter illustratie. © ANP / AFP

Dramatische situaties in zorginstellingen na verdubbeling vacatures: 'Zorginfarct'

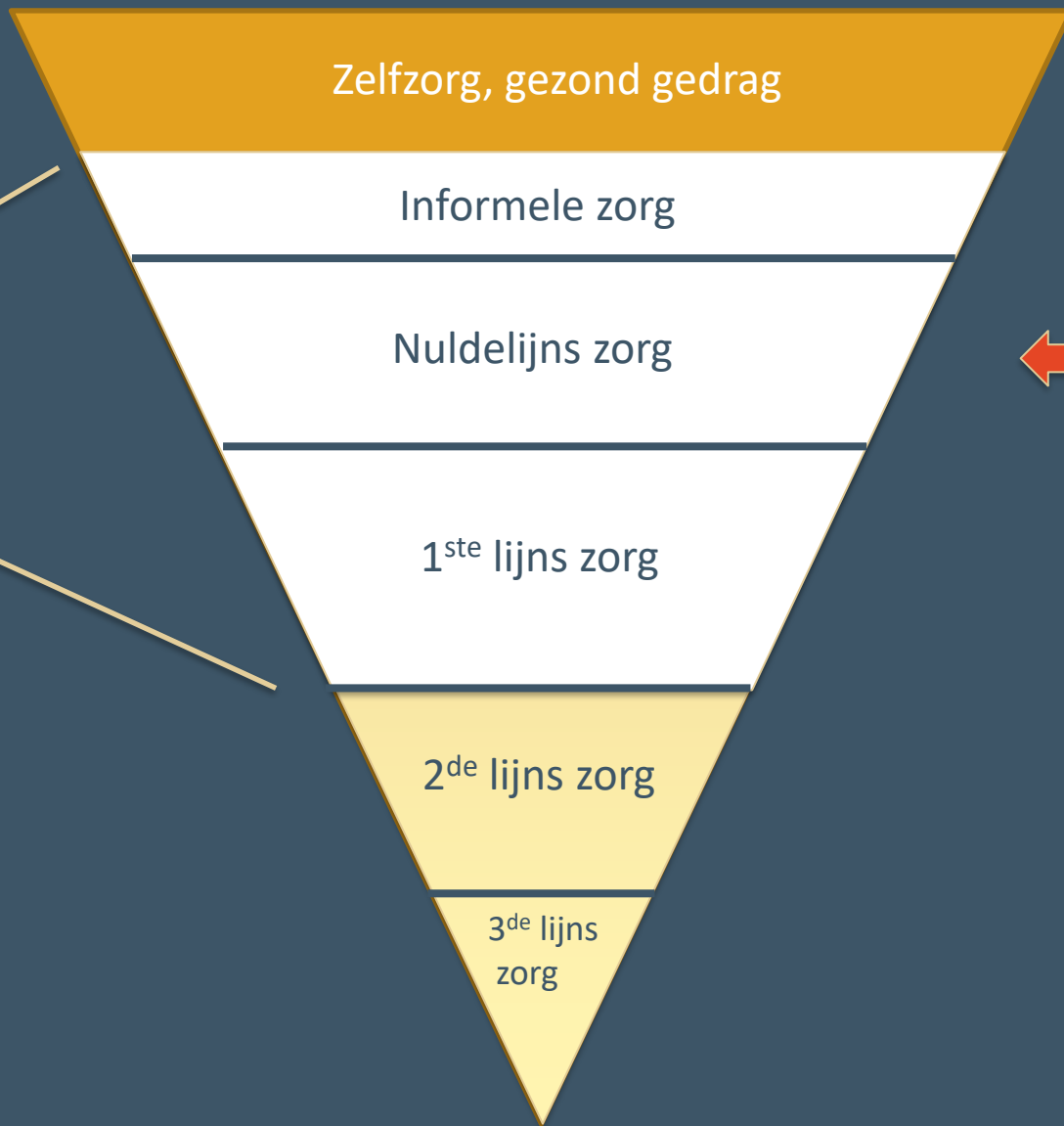
Het aantal openstaande vacatures in de sector zorg en welzijn is in drie jaar tijd verdubbeld. In het derde kwartaal van dit jaar bleven 67.000 banen onbemand. Met name in de verpleging, verzorging en thuiszorg is het probleem groot.

Strategische lange termijndoelstelling volksgezondheid

Centrale missie

In 2040 leven alle Nederlanders tenminste vijf jaar langer in goede gezondheid, en zijn de gezondheidsverschillen tussen de laagste en hoogste sociaal- economische groepen met 30%afgenomen.

Basiszorg,
op wijkniveau

Zelfzorg, gezond gedrag

Informele zorg

Nuldelijns zorg

1ste lijns zorg

2de lijns zorg

3de lijns
zorg

NZa: “We moeten debatteren over de verhouding tussen formele en informele zorg.”

↳ Hoe kunnen we de relatie tussen naasten, vrijwilligers en beroepskrachten herijken om – ook bij oplopende personeelstekorten – optimale zorg en ondersteuning te bieden aan hulpvragers in de langdurige zorg?

De uitwerking van deze vraag raakt aan de sociale basis in buurten en wijken, ofwel het vermogen dat burgers samen opbrengen om iets voor elkaar te betekenen.³⁴ Op die basis, die zich uitstrekt van informele netwerken tot bewonersorganisaties, moet de ondersteuning van beroepskrachten (bijvoorbeeld wijkteams) worden geënt. Die sociale infrastructuur is weer verweven met de fysieke infrastructuur (woonvormen en ontmoetingsplekken) in buurten en wijken. Dat zijn echter thema's die we in dit advies niet uitdiepen. Ook gaan we niet in op de curatieve zorg. Volgens

Nieuw ontwerp basiszorg

1

Sociale basisinfrastructuur op orde

- Wat is er nodig om een vitale, gezonde wijk te krijgen?
- Elementen als:
 - Ontmoetingsplek
 - Eén loket voor alle vragen over (gezond) leven
 - Goede informatievoorziening
 - Goede coördinatie over alle domeinen heen (zorg, welzijn, sociaal domein)
 - Basisvoorzieningen (supermarkt, basisschool)
 - Woonzorgvoorziening in de wijk

Nieuw ontwerp basiszorg

2 Doordecentraliseren op wijk/buurtniveau (max. 10.000 inwoners)

- Intensieve samenwerking - burger, bedrijfsleven, welzijn/zorgprofessionals, gemeente, zorgverzekeraars
- Op basis van gelijkwaardigheid!
- Eén gezamenlijk doel: vitale wijk met gezonde bewoners
- Nieuwe vormen van financiering (domeinoverschrijdend)
- Bespaarde kosten verdelen (*shared savings*)

